

Motion till riksdagen 2011/12:So461

av Eva Olofsson m.fl. (V)

Ledsagning

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga lagstiftningen om ledsagarservice enligt LSS.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer för ledsagning enligt LSS och SoL.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda frågan om en mer enhetlig avgiftssättning för ledsagning enligt SoL.

2 Inledning

Ledsagning kan ges både enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL). Insatsen kan erbjudas för dem som själva har svårt att komma ut för att träffa vänner, ägna sig åt fritidsaktiviteter eller delta i samhällslivet på olika sätt. Det kan till exempel handla om personer med synskador eller på annat sätt nedsatt orienteringsförmåga. Möjligheterna att få ledsagning är mycket viktig för att bryta isoleringen för personer med funktionsnedsättning.

Socialstyrelsen har kartlagt kommunernas tillämpning av lagstiftningen. (Se rapporten Ledsagning enligt LSS och SoL – kartläggning av kommunernas insatser 2010, artikelnummer 2011-3-49.) Rapporten ger en oroande bild av hur möjligheterna att få ledsagning ser alltför olika ut, i många fall begränsas alltmer och i vissa fall kostar mycket för den enskilde. Att situationen ser ut som den gör är förstås inte helt okänt sedan tidigare.

Fel! Okänt namn på

3 Förtydliga lagstiftningen om ledsagarservice enligt LSS

Något som uppmärksammats under året är att flera kommuner tvingat brukaren att betala kostnaden för ledsagarens resor och entréavgifter. Denna linje har fått stöd av Högsta förvaltningsdomstolen.

Ledsagarservice enligt LSS ska vara en rättighet som ska erbjudas på ett sätt som gör att brukaren ska kunna leva ett så "normalt" liv som möjligt och utan merkostnader. Socialstyrelsen konstaterat att i en av fyra kommuner har man satt begränsningar för rätten till ledsagning på ett sätt som saknar stöd i lagen. Det kan handla om begränsningar i antalet timmar man kan få och vilka aktiviteter som omfattas. Lagstiftningen om ledsagarservice enligt LSS bör därför förtydligas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

En annan problematik när det gäller ledsagarservice enligt LSS är att många synskadade har svårt att få denna insats, trots grava synskador. Efter en dom i Regeringsrätten (nu Högsta förvaltningsdomstolen) har personer med synskador till stor del lämnats utanför LSS personkrets (målgrupperna som kan vara aktuella för LSS-insatser). Detta är en problematik som vi får återkomma till.

4 Ta fram nationella riktlinjer för ledsagning

Socialstyrelsen konstaterar att kvaliteten och organisationen kring ledsagning varierar stort över landet. Detta gäller ledsagning enligt både LSS och SoL. För att inte levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar ska skilja sig åt i alltför stor utsträckning beroende på var man bor, så behöver det också tas fram nationella riktlinjer. Socialstyrelsen bör få ett sådant uppdrag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Avgifter ska inte hindra någon att få ledsagning

Något som länge uppmärksammats är den spretiga situationen när det gäller avgifter för ledsagning enligt SoL. I 92 kommuner erbjuds gratis ledsagning, i övriga varierar avgiften stort. I vissa fall tar man ut fastställda månadsbelopp på mellan 230 och 400 kr per månad, men vanligare är att man tar ut en avgift per tillfälle, som beräknas på olika sätt beroende på var man bor. I de kommuner som tar ut avgift per tillfälle räknas dock insatsen in i avgiftssystemet för hemtjänst och man tillämpar taket på 1 712 kr per månad, som gäller i hemtjänsten i hela landet.

Fel! Okänt namn på

Det är ett problem att avgiftssystemen och därmed levnadsvillkoren ser så olika ut beroende på var man bor. I kommuner med höga avgifter kan den enskildes ekonomi avgöra om man har råd att ansöka om ledsagning, något som rimmar illa med principen att man inte ska drabbas av merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning. Regeringen bör utreda frågan om en mer enhetlig avgiftssättning för ledsagning enligt SoL. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 1 oktober 2011

Eva Olofsson (V)

Bengt Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Marianne Berg (V)

Lena Olsson (V)